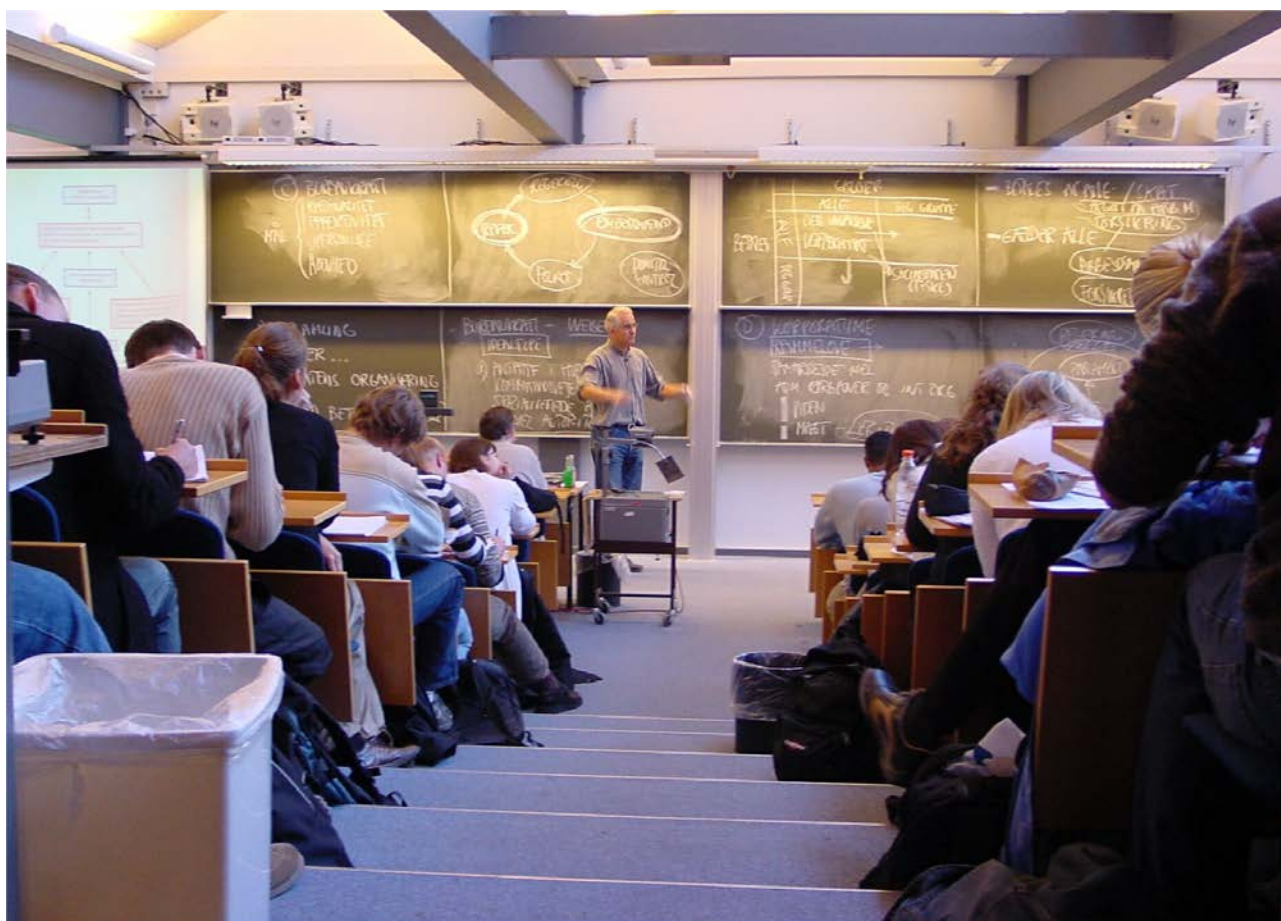

STUDIEVEJLEDNING OG KURSUSBESKRIVELSER

Modul 2 - Forårssemesteret 2009
Fælles for studerende forløb A, C, D og F

Forelæsning v/Johannes Andersen i Auditorium T

Det Samfundsvidenskabelige Basisår
Aalborg Universitet
Februar 2009

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Modul 2	5
Formål modul 2	5
Indhold modul 2	6
Prøver Modul 2.....	6
De 4 projektforsløb (P3)	6
Forsløb A: Sociologisk Samtidsanalyse	7
Forsløb C: Politiske institutioner, kulturer og identiteter i forandring	8
Forsløb D: Det moderne samfunds tilblivelse	9
Forsløb F: Aftaleret, erstatningsret og obligationsret.....	9
Kursusbeskrivelser	11
Sociologisk metode - Del 1-8.....	11
Del 1: Introduktion: hvad er sociologisk metode og hvad er et forskningsdesign?.....	12
Del 2: Kvantitativ metode 1: den kvantitative metode + udtræk af stikprøve.....	12
Del 3: Kvantitativ metode 2: spørgeskemaet som metode	12
Del 4: Kvantitativ metode 3: analyse af kvantitative data.....	12
Del 5: Kvalitativ metode 1	13
Del 6: Kvalitativ metode 2.....	13
Del 7: Kvalitativ metode 3.....	13
Del 8: Metode i det praktiske projektarbejde.....	13
Sociologi - Del 1-8	14
Del 1: Sociologiens hovedtraditioner og sociologisk fantasi	14
Del 2: Kultur og subkultur	14
Del 3: Sociale strukturer på mikroniveau – grupper, interaktion, roller.....	15
Del 4: Sociale strukturer på makroniveau – sociale systemer og institutioner....	15
Del 5: Socialisering	15
Del 6: Social afvigelse og social kontrol	15
Del 7: Social differentiering, ulighed og klasse.....	15
Del 8: Social forandring	16
Jura - Del 1-8	17
Del 1: Menneskerettigheder 1	18
Del 2: Statsfunktionerne.....	18
Del 3: Menneskerettigheder 2.....	19
Del 4: Legalitetsprincippet.....	19
Del 5: Juridisk metode - retskilder og fortolkning.....	20
Del 6: Menneskerettigheder 3.....	20
Del 7: Danmark i det internationale samfund.....	20
Del 8: Menneskerettigheder 4.....	21
Litteraturliste	22

Forord

Denne vejledning indeholder oplysninger om modul 2 (forårssemestret). Det drejer sig om de aktiviteter i februar, der er fælles for alle studerende, der følger Basisårets studieordning og Basisårets studieordning for Jura og Erhvervsjura. Endvidere kan du i kort form finde information om de 4 forløb (A, C, D og F) og om hvordan du skal forholde dig, hvis du vil studieskifte efter Basisåret.

Du vil modtage endnu en vejledning inden P3 starter 1. marts. Den udleveres af storgruppeseekretæren for det P3 forløb du følger fra marts og frem til din sidste eksamen i juni.

Fortsat held og lykke med dine studier.

Helle Therkildsen
Basisårsleder

Børge Rasmussen
Formand for Basisrådet

Modul 2

Modulet strækker sig fra 1. februar til 30. juni.

Forårssemestret er tilrettelagt således, at du i februar måned følger en indledende kursusrække der er fælles for forløb A, C, D og F og som findes beskrevet i denne vejledning. Denne kursusintensive måned afsluttes med skriftlig individuel prøve 26. februar.

Du vil administrativt blive placeret på det forløb, som er planlagt af det studienævn, hvor du formodes at fortsætte dine studier efter Basisåret - det vil sige på det studie, som du er optaget på. Ønsker du at følge et andet forløb end det vi administrativt placerer dig på, fx fordi du planlægger at foretage studieskift efter Basisåret eller synes et andet forløb er mere spændende, skal du henvende dig til Joan Lunøe inden den 22. februar. Hun vil så sørge for, at du flyttes til det ønskede forløb.

De 4 projektforsløb er kort beskrevet i denne vejledning. Udførlig studievejledning inkl. kursusbeskrivelse for hvert af forløbene vil blive lagt på hjemmesiden i løbet af februar måned. Disse P3-vejledninger vil senere blive udleveret i trykt form af den storgruppeseekretær, der er tilknyttet dit valgte forløb.

- Sekretær for forløb A og D er Line Blak Pedersen på plan 3
- Sekretær for forløb C er Anne Jørgensen på plan 2
- Sekretær for forløb F er Joan Yde på plan 5

Nye grupper dannes på forløb A, C, D og F tidligst 3. marts.

Uanset hvilket forløb du vælger kan du fortsætte dine studier på alle bacheloruddannelserne (undtagen erhvervsøkonomi og samfundsøkonomi) uden studietidsforlængelse, og du kan altid fortsætte på det studium du allerede er optaget på. Dog vil undervisningen på efterfølgende semestre ofte bygge videre på, eller supplere, et eller flere bestemte forløb i P3. Du skal derfor være forberedt på, at du selvstændigt må læse noget op senere, hvis du ud fra dine nuværende interesser vælger at følge et forløb, der adskiller sig væsentligt i indhold fra det der er planlagt af det studienævn, hvor du fortsætter dine studier.

I løbet af foråret har alle studerende mulighed for at søge om at skifte studieretning. I april måned vil I modtage en mail herom. Studieskift, gældende fra 3. semester, er kun mulig hvis der er ledige pladser på det studie du ønsker at skifte til, og hvis du opfylder adgangsbetingelserne.

Formål modul 2

Ifølge Studieordningen er målene for modulet, at du bliver i stand til at:

- Beskrive og anvende teori på introduktionsniveau indenfor følgende faglige områder/discipliner: Sociologi, Sociologiske metoder, Jura og Videnskabsteori
- Beskrive, anvende og analysere centrale teorier og begreber inden for det valgte projektforsøbs tema
- Reflektere over eget projektarbejde i videnskabsteoretiske perspektiver
- Gennemføre et systematisk projektarbejde inden for det valgte projektforsøbs tema
- Reflektere over hensigtsmæssige organiseringer af projektarbejdet med henblik på at styrke egen læring og læreprocesser i relation hertil

Indhold modul 2

Semestrets 30 ECTS er ifølge studieordningen fordelt på følgende aktiviteter:

- Kursus i Videnskabsteori: 3 ECTS
- Kursus i Sociologiske metoder: 2 ECTS
- Kursus i Sociologi: 2 ECTS
- Kursus i Jura: 2 ECTS
- Valgfrie projektforsøb (P3): 21 ECTS

Det indledende kursusforløb omfatter Kursus i Sociologi, Kursus i Sociologiske metoder og Kursus i Jura. De overordnede formål med disse 3 kurser fremgår af studieordningen og det konkrete indhold af kursusbeskrivelsen sidst i dette hæfte.

Kursus i Videnskabsteori afvikles i marts/april og følges op på dit valgte forløb med øvelser som afvikles og planlægges på de enkelte forløb. Dette kursus er ikke fælles for alle, da de studerende, der følger forløb D, tilrettelagt af Studienævnet for Historie, deltager i et særskilt tilrettelagt kursus i videnskabsteori. Kursets konkrete indhold kan ses beskrevet i de enkelte forløbs studievejledninger.

Prøver Modul 2

De indledende kurser i Sociologi, Sociologisk metode og Jura evalueres samlet 26. februar ved en intern, skriftlig, individuel 4½ timers prøve. (se studieordningerne og appendiks med læringsmål for uddybning)

P3 evalueres ved udgangen af 2. semester. Der tages udgangspunkt i projektrapporten, men der kan eksamineres bredt inden for projektforsøbet litteratur, herunder kursus i videnskabsteori. Studerende på forløb F skal ikke udarbejde projektrapporter af samme omfang som på de øvrige forløb og skal heller ikke til en mundtlig P3-eksamen (se studieordningerne og appendiks for uddybning)

De 4 projektforsøb (P3)

Der er i dette forår planlagt 4 forskellige projektforsøb i samarbejde med studienævnene for de uddannelser hvor du kan forsætte dine studier efter Basisårets afslutning. På forløb A, C og D er tilrettelagt et introducerende kursus (2 ECTS) og metodeun-

dervisning af tilsvarende omfang. På disse 3 forløb har projektarbejdet et omfang på minimum 16 ECTS. På forløbet tilrettelagt i samarbejde med Studienævnene for Jura og Erhvervsjura, har projektarbejdet et omfang på 5 ECTS. I nedenstående er forløbenes overordnede indhold og formål præsenteret – for præcis indhold, litteraturliste, eksempler på projektemner, o. lign. henvises til de forløbsvejledninger, der vil være tilgængelige på hjemmesiden / Moodle i løbet af februar. Det skal her tilføjes, at alle forløb sigter mod en tæt sammenhæng mellem forløbets kurser og anbefalelsesværdige projektemner. Husk, at du kan finde læringsmål og vurderingskriterier til alle eksamener via Basisårets hjemmeside: <http://basis.samf.aau.dk/>

Forløb A: Sociologisk Samtidsanalyse

Dette forløb er udarbejdet i et samarbejde mellem Studienævnet for socialrådgiveruddannelsen og Studienævnet for sociologiuddannelsen. Indholdet i kurset er forsøgt tilrettelagt således, at socialrådgiverstuderende og sociologistuderende får relevant viden om sociologiske og socialpolitiske problemstillinger og udviklingstendenser i det danske samfund med særlig henblik på levevilkår og sociale problemer.

Sociologi og socialt arbejde har siden de to fags begyndelse været tæt forbundet. Mens sociologien har været optaget af at analysere årsager til sociale og samfundsmæssige problemer i det moderne samfund, så har socialt arbejde søgt at udvikle teorier og metoder til løsningen af disse problemer. Gennem præsentation og diskussion af empiriske undersøgelser af konkrete samfundsproblemer skal forløbets kursus danne baggrund for og inspirere til projektarbejde, der er særlig relevant for kommende socialrådgivere og sociologer.

Forløbskurset supplerer og uddyber det almene kursus i sociologi. Alle forelæsninger vil desuden indeholde referencer til og diskussioner af sociologisk metode, hvorfor kurset også supplerer og ikke mindst konkretiserer det almene kursus i sociologisk metode.

Kurset er bygget op således, at der først introduceres til aktuelle studier af udviklingen og ændringerne i befolkningens sammensætning og de forhold, der bestemmer denne udvikling, fx fertilitet, dødelighed og vandringer. Her belyses blandt andet aldringen af den danske befolkning og de konsekvenser dette kan få for pensionssystemer og sundhedsvæsen. Ligeledes belyses udviklingen i børnetallet og skilsmisser med særlig henblik på at diskutere udviklingen i familieformer mv.

Dernæst introduceres til forskellige dimensioner af social differentiering, ulighed og fattigdom i Danmark. Fattigdom er ikke noget, man umiddelbart forbinder med det danske samfund. Hvorvidt der findes grupper i samfundet, som kan karakteriseres som fattige, afhænger blandt andet af, om man definerer fattigdom absolut eller relativt. Politisk har der været en vis diskussion af, hvorvidt man i Danmark, som det kendes fra andre lande, burde indføre en fattigdomsgrænse. Fattigdom og ulighed er imidlertid ikke kun et materielt eller økonomisk spørgsmål. Andre forhold, ikke

mindst uddannelse, er ofte afgørende for forskellige gruppers muligheder for at forbedre sine levekår. Derfor diskuteres også uligheden i det danske uddannelsessystem. Ofte hører man, at uligheden overføres eller går i arv fra forældre til børn. Men social arv er ikke noget entydigt begreb, og det er vigtigt at overveje, hvordan dette begreb anvendes i sociologiske undersøgelser og i praktisk socialt arbejde. Uligheden i samfundet afspejles også geografisk og rumligt i form af polarisering og segregering i boligområder. Det betyder, at visse kvarterer i stigende grad bliver forbeholdt de mest velstillede dele af befolkningen, mens de dårligere stillede koncentrerer geografisk i andre områder. Ikke mindst diskussionen om de etniske minoriteters skæve fordeling i boligmassen har været intens. Dette har blandt andet ført til en interessant politisk og forskningsmæssig fokus på særligt udsatte områder som ”ghettoer” eller ”integrationsssluse”. Endelig sætter kurset fokus på udsatte børns vilkår i det danske samfund, og anbringelser udenfor hjemmet diskuteres som socialpolitisk strategi. Kurset afsluttes med en forelæsning om de ændrede rammebetingelser for at praktisere socialt arbejde, fx konsekvenserne af den nyligt implementerede kommunalreform.

Forløb C: Politiske institutioner, kulturer og identiteter i forandring

Forløbet er tilrettelagt i samarbejde med *Studienævnet for Politik og Administration og Samfundsfag*. Det introducerende kursus på dette forløb supplerer og uddyber Kursus i Sociologi og metodeundervisningen er supplerende og uddybende i forhold til Kursus i Sociologiske metoder.

Formålet med forløbet er at give viden om og forståelse for centrale udviklingstendenser i forholdet mellem borgerne og de politiske institutioner i det senmoderne og globaliserede samfund.

Du vil på forløbet blive præsenteret for centrale begreber og analysestrategier fra den politiske sociologi og nogle af de udviklingstræk du på første semester fik belyst økonomisk og politisk vil nu blive diskuteret i et sociologisk perspektiv.

Centralt for forløbet står teoretisk og empirisk analyse af *politiske institutioner* som f.eks. partierne, kommunerne, folkeskolen, EU og hvordan deres funktionsmåde forandres i det senmoderne samfund.

I forlængelse heraf fokuseres på begrebet *politisk kultur* – hvad er det for en størrelse og hvad betyder den for politisk stabilitet og legitimiteten af politisk-demokratiske beslutninger og for mulighederne for forandring?

Endelig vil der blive lagt vægt på begrebet *politisk identitet*, der handler om hvordan borgerne opfatter deres egen rolle i forhold til de politiske institutioner, borgernes forskellige politiske identiteter og hvordan de dannes (herunder ”modstandsidentiteter”, ATTAC, voldelige politiske protester mv.)

Forløb D: Det moderne samfunds tilblivelse

Forløbet er tilrettelagt i samarbejde med *Studienævnet for Historie*. Det introducerende kursus fokuserer på det moderne samfunds tilblivelse. Kurset i videnskabsteori integreres i dette forløb og tilrettelægges, så det danner en helhed sammen med metodeundervisningen knyttet til projektføreløbet. Undervisningen i videnskabsteori og metode fokuserer på dette forløb på relationen mellem overordnede modeller til forklaring og fortolkning af historiske forandringsprocesser og de typer af kilder (empiri), der inddrages i argumentationen, med hovedvægt på de overordnede fortolknings- og forklaringsmodeller.

Forløbets sigte er at forklare de moderne samfunds tilblivelse i 1700- og 1800-tallets Europa (ca. 1700-1914). I tilknytning hertil at diskutere definitioner på det "moderne" og forskellige historiske forklaringer på overgangen fra såkaldt "traditionelle" til "moderne" samfund.

Du vil på dette forløb blive præsenteret for de nye former for organisering af samfundets økonomiske, politiske, sociale og kulturelle liv, som er forbundet med det moderne samfunds udvikling; herunder opkomsten af nye institutioner og nye idéer. Sammenhængen mellem nye idéer og sociale forandringer vil være et hovedtema, herunder også spørgsmål vedr. sammenhængen mellem oprør, revolutioner og ændrede livsvilkår.

Det moderne samfunds tilblivelse var en omfattende proces, der involverede nye opfattelser af centrale aspekter i samfundet: Oplysningstidens tro på fornuft og viden som samfundsforandrende faktorer; de nye idéer om folkesuverænitæt og menneskerettigheder, om borgeren som politisk individ og aktør. Men også om nye former for organisering af samfundets økonomiske liv, med markedet som den centrale institution og det moderne lønarbejdes opkomst; nye former for kollektive identiteter, ikke mindst i form af nationalismen, der i starten af det 19. århundrede var forbundet med liberalismen og i slutningen i stigende grad med konservatismen. Opkomsten af et nyt internationalt system, baseret på nationalstaterne og magtbalance-princippet blev et vigtigt aspekt heraf.

De klassiske problemstillinger om kontinuitet og brud vil stå centralt, og sigtet er at anlægge et helhedsperspektiv på det moderne samfunds udvikling, hvor både økonomi, politik og idéer inddrages.

Forløb F: Aftaleret, erstatningsret og obligationsret

Forløb F er tilrettelagt i samarbejde med *Studienævnet for hhv. Erhvervsjura og Jura*. Der bygges videre på det introducerende kursus i Jura med undervisning i aftaleret, erstatningsret og obligationsret af et omfang på 16 ECTS og der bygges videre på det fælles kursus i videnskabsteori med supplerende undervisning i juridisk metode, som både skal understøtte projektarbejdet og anvendes, når der skal argumenteres juridisk til forløbets individuelle skriftlige eksamen.

Forløbets undervisning i Aftaleret, erstatningsret og obligationsret vil foregå som en vekselvirkning mellem forelæsninger for hele forløb F og seminarer (i hold á ca. 30), hvor de sidstnævnte vil blive varetaget af en række hjælpelærere, der også løbende vil rette de øvelsesopgaver, som studerende på dette forløb skal aflevere. Forløbet suppleres med mundtlige øvelsesopgaver, der besvares i samarbejde med studenterinstruktører. Endvidere indeholder forløbet en række fredagsseminarer om særlige emner, hvor de studerende introduceres for nogle af de faste undervisere på det Juridiske Institut.

- I faget *erstatningsret* fås et grundlæggende kendskab til spørgsmål om, hvordan regler og praksis er for erstatning, når der ikke foreligger en kontrakt. Om betingelser for, at nogen kan gøres ansvarlig for en skade? Om, hvornår der skal betale erstatning for fejl begået af andre? Om, hvordan erstatningens størrelse udmåles?
- I faget *aftaleret*, opnås en dybdegående viden om, hvordan en aftale indgås, og om hvornår aftaler er juridisk gyldige og bindende.
- I faget *obligationsret* introduceres de juridiske begreber, som den studerende vil møde i fagene fremover på de juridiske studier, og som anvendes til at kvalificere juridisk gyldige og bindende aftaler.

Den studerende skal endvidere udarbejde et juridisk miniprojekt med et omfang på 5 ECTS, der tager udgangspunkt i forløbets temaer. Projektarbejdet skal foregå i grupper, som vil få ca. 1 uge til at udarbejde en rapport, der skal afleveres i begyndelsen af juni.

Kursusbeskrivelser

Dækkende fælles kurser der afvikles i tidsrummet februar måned

Sociologisk metode - Del 1-8

v/Thomas Engel Dejgaard, Anja Jørgensen og Rasmus Antoft

Kursets formål

Det overordnede formål med kurset er ifølge studieordningen, at ”understøtte det problemorienterede projektarbejde med særlig henblik på færdigheder i at fortolke og anvende litteratur, indsamle data og anvende eksisterende datamateriale/kilder, samt argumentere for deres relevans i forhold til problemstillingen”. Fokus i undervisningen vil blive lagt på en anvendelsesorienteret introduktion af forskellige metoder og i særdeleshed ”anvendelse og fortolkning af empirisk materiale i forhold til en problemstilling, herunder på samspil mellem teori og empiri og mellem sociologiske og andre samfundsvidenskabelige metoder”, som det ligeledes er beskrevet i studieordningen.

Fokus på det anvendelsesorienterede frem for det rent teoretiske vil dog ikke betyde, at teori ikke vil være en del af pensum eller af forelæsnningernes indhold, men derimod at denne teori altid vil blive præsenteret, diskuteret og eksemplificeret med udgangspunkt i relevante konkrete eksempler på problemstillinger, datamateriale og analysestrategier.

Kursusforløbet

Formålet med kurset i sociologiske metoder er således at introducere forskellige typer af metoder og designs, deres fordele og ulemper, muligheder og begrænsninger samt forskellige analyseteknikker med det formål at styrke den metodiske refleksion, argumentation og anvendelse i projektet.

Kurset er opdelt i 8 forelæsninger. Den første forelæsning giver en kort introduktion til indholdet og formålet med kurset, samt et overblik over forskellige forskningsdesigns og deres fordele og ulemper, set i relation til forskellige typer af problemformuleringer. De efterfølgende seks forelæsninger er opdelt i to blokke, henholdsvis en kvantitativ og en kvalitativ blok.

Den første af disse to blokke omhandler det *kvantitative* design og kvantitative analyseteknikker. Vi ser specielt på udarbejdelse af spørgeskema, hvem man skal spørge og hvordan, vurderer skemaets pålidelighed og gyldighed, genbrug af andres datamateriale og naturligvis på analyse og fortolkning af de statistiske data.

Den anden blok omhandler det *kvalitative* design og kvalitative analyseteknikker, med specielt fokus på interviewmetoder og analyse af kvalitative data.

Den sidste forelæsning omhandler i særdeleshed *metodernes praktiske anvendelse* i projektarbejdet, idet forelæsningen dels introducerer kunsten at kombinere forskellige metoder, og dels omhandler teoretisk integration af analysens resultater og hvilke konklusioner og forbehold der følger med. Denne afsluttende forelæsning vil ligeledes ganske kort berøre forskningsetiske spørgsmål.

Litteratur

Bryan, Alan (2008): *Social Research Methods*, Third edition, Oxford University Press

Evaluering

Sociologisk metode evalueres sammen med sociologi og jura ved en skriftlig, individuel 4½-times prøve.

Del 1: Introduktion: hvad er sociologisk metode og hvad er et forskningsdesign?

v/Thomas Engel Dejgaard

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, pp 29-64 (36 sider)

Del 2: Kvantitativ metode 1: den kvantitative metode + udtræk af stikprøve

v/Thomas Engel Dejgaard

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, pp. 139-190 (52 sider)

Del 3: Kvantitativ metode 2: spørgeskemaet som metode

v/Thomas Engel Dejgaard

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, pp. 191-252 (62 sider)

Del 4: Kvantitativ metode 3: analyse af kvantitative data

v/Thomas Engel Dejgaard

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 313-338 (26 sider)

Supplerende litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 294-312.

Del 5: Kvalitativ metode 1

v/Rasmus Antoft

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 366-398

Del 6: Kvalitativ metode 2

v/Anja Jørgensen

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 435-470

Del 7: Kvalitativ metode 3

v/Anja Jørgensen

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 537-563

Del 8: Metode i det praktiske projektarbejde

v/Thomas D. Pedersen

Litteratur:

Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 587-626+660-688 (59 sider)

Sociologi - Del 1-8

v/Lars Skov Henriksen, Michael Hviid Jacobsen og Anja Jørgensen

Kursets formål

At introducere til sociologiens baggrund, teoridannelser og genstandsfelter og opbygge forståelse for centrale sociologiske problemstillinger i det moderne samfund. Der lægges vægt på at præsentere analysetilgange, der kan anvendes i projektarbejdet på 2. semester.

Kursets indhold

- Sociologiske betragtningsmåder, genstandsfelter og hovedtraditioner
- Social differentiering, marginalisering og social ulighed
- Sociale systemer og institutioner
- Kultur og subkulturer. Normer og afvigelse
- Grupper, interaktion, socialisering, identitet

Litteratur

McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts in Sociology*. McGraw-Hill College.

Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*. Hans Reitzels Forlag, København, 3. rev. Udgave

Evaluering

Sociologi evalueres sammen med Jura og Sociologisk metode ved en skriftlig, individuel 4½-times prøve.

Del 1: Sociologiens hovedtraditioner og sociologisk fantasi

v/Lars Skov Henriksen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Introduktion + kapitlerne 1, 2 og 3
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 1

Del 2: Kultur og subkultur

v/Michael Hviid Jacobsen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 7
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 14

Del 3: Sociale strukturer på mikroniveau – grupper, interaktion, roller

v/Michael Hviid Jacobsen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 8
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 3

Del 4: Sociale strukturer på makroniveau – sociale systemer og institutioner

v/Lars Skov Henriksen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 9
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 2

Del 5: Socialisering

v/Anja Jørgensen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 10

Del 6: Social afvigelse og social kontrol

v/Lars Skov Henriksen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 11 + 14
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 16

Del 7: Social differentiering, ulighed og klasse

v/Anja Jørgensen

Litteratur

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 12 + 13
- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 5

Del 8: Social forandring

v/Lars Skov Henriksen

Litteratur

- Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 19

Jura - Del 1-8

v/Erik Werlauff og Hanne Marie Motzfeldt

Kursets formål

At introducere juraen som fag - både med hensyn til genstand og metode - ved at give viden om, forståelse af og færdighed i at anvende grundlæggende regler inden for den offentlige ret.

Kursets indhold

I **Menneskerettigheder** (= *Grundrettigheder* = *Frihedsrettigheder* = *Borgerrettigheder*) er ikke blot et spørgsmål om beskyttelse mod tortur i fjerne diktaturstater. Det er også spørgsmål om fx

- forbud mod strafferegler med tilbagevirkende kraft (retroaktiv straf),
- krav om retfærdig rettergang (fair trial), herunder retten til domstolsprøvelse,
- forbud mod skyldformodning i straffesager, herunder fx mod, at man tvinges til at afgive "tilståelse" over for skatte-, konkurrence-, finans- eller børsmyndigheder,
- beskyttelse mod tapning af telefon, e-mail mv. samt beskyttelse af bolig og erhvervslokaler,
- sikring af ytringsfriheden, også den kommercielle ytringsfrihed, og også retten til at modtage ytringer, fx over internettet,
- beskyttelse af ejendomsretten, fx mod vilkårlig skattepåleggelse, og
- foreningsfrihed, også fx retten til *ikke* at være foreningsmedlem, dvs. beskyttelse mod såkaldte eksklusivklausuler.

Danmark har været folkeretligt forpligtet af Den Europæiske Menneskeretskonvention (EMRK) siden 1950, men med virkning fra den 1. juli 1992 blev EMRK en bestanddel af dansk ret, som af borgere og virksomheder kan påberåbes direkte ved domstole, forvaltningsmyndigheder m.v. Hvis man mener, at ens ret er krænkede, kan man nu også anlægge sag direkte ved Menneskeretsdomstolen (EMD) i Strasbourg. Denne domstol har således fået karakter af en fælleseuropæisk forfatningsdomstol, og i mange tilfælde er de europæiske menneskerettigheder længere fremme i deres udvikling end vores egen Grundlov.

Kendskabet til de væsentligste dele af EMRK er en nyttig juridisk ballast også for jurister og erhvervsjurister, uanset om det stiles efter en advokat- eller dommerkarriere eller efter ansættelse i det offentlige eller i en virksomhed. De emner, du lærer om i dette fag, er samtidig emner, som meget ofte er genstand for almindelig debat i samfundet – gennem forelæsningsne bliver du ”klædt på” til at deltage meningsfuldt i denne diskussion.

II Statsret

- Juridisk metode, retskilder og fortolkning

- Danmark i det Internationale samfund
- Statsfunktionerne
- Legalitetsprincippet

Litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, Gjellerups Forlag, 1. udgave 2006

Evald, Jens, *At tænke juridisk*, 3. udg., 2005, Nyt Juridisk forlag

Jensen, Berit: *EU-ret i hovedtræk - efter EU's udvidelse til 27 medlemslande*, 2007, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag

Germer, Peter: *Indledning til Folkeretten*, Jurist og Økonomforbundets forlag. 3. udgave, 2004.

Peter Germer: *Statsforfatningsret* Jurist og økonomforbundets forlag, 2007, 4. udgave

Jensen, Michael Hansen, Jørgen Albæk Jensen og Hanne Marie Motzfeldt: *Grundlæggende forvaltningsret*, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag, 2007, 4. udgave.

Evaluering

Jura evalueres sammen med Sociologi og Sociologisk metode ved en skriftlig, individuel 4½-timers prøve.

Del 1: Menneskerettigheder 1

v/Erik Werlauff

Kursets indhold

Overblik over menneskerettighederne: Baggrund og udvikling; forholdet til Grundloven; deres betydning for os i hverdagen; hvordan håndhæves de? hvorfor er der altid et ”stk. 2” i hver frihedsrettighed?

Litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s 11-86

Del 2: Statsfunktionerne

v/Hanne Marie Motzfeldt

Kursets indhold

Det gennemgås, hvordan grundloven instituerer folketing, regering og domstole og tildeler organerne opgaver (funktioner). Det beskrives i hovedtræk, hvordan institutionerne spiller sammen.

Litteratur

Grundloven, <http://www.grundloven.dk/>

Peter Germer: *Statsforfatningsret* Jurist og økonomforbundets forlag, 2007, s. 13-109 + 191-222, dog bør 39-57, 75-80, 82-90, 100-109 og 216-222 læses som hovedtrækslæsning og s. 57-60 (kapitel 2, afsnit IX) er overspring.

Nævnte domme er hovedtræk. De domme, som bliver gennemgået, vil blive lagt ud 14 dage før forelæsningen.

Supplerende litteratur

Henrik Zahle: *Dansk Forfatningsret 1 og 2*, Christian Ejlers Forlag, 2001, s. 243-49 og s. 255-77

Haagen Jensen og Nørgaard, *Administration og Borger*, 1988, s. 20-48

Del 3: Menneskerettigheder 2

v/*Erik Werlauff*

Kursets indhold

De personlige rettigheder: Liv og frihed; må vi (indirekte) medvirke til dødsstraf?; privatliv og familieliv; tanke, tro og ytringer; retten til at afgive og modtage ytringer; forenings- og forsamlingsfrihed, herunder ”negativ foreningsfrihed”.

Litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s 87-152

Del 4: Legalitetsprincippet

v/*Hanne Marie Motzfeldt*

Kursets indhold

Grundlaget for legalitetsprincippet vil blive gennemgået sammen med en kort beskrivelse af dets område og indhold: Formelle lovs princip og hjemmelskravet. Kommunalfuldmagten vil kort blive berørt.

Litteratur:

Jensen, Michael Hansen, Jørgen Albæk Jensen og Hanne Marie *Motzfeldt: Grundlæggende forvaltningsret*, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag, 2007, s. 11-15, 43-44, 140-159

Peter Germer: *Statsforfatningsret* Jurist og økonomforbundets forlag, 2007, s. 13-21, 93-116

Nævnte domme er hovedtræk. De domme, som bliver gennemgået, vil blive lagt ud 14 dage før forelæsningen.

Supplerende litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s. 65-68

Garde, Jens m.fl.: *Forvaltningsret, Almindelige emner*, Jurist og økonomforbundets forlag, 2004, 4. udgave, s. 161-218

Haagen Jensen og Nørgaard, *Administration og Borger*, s. 175-90

Del 5: Juridisk metode - retskilder og fortolkning

v/Hanne Marie Motzfeldt

Kursets indhold

Der gives en kortfattet indføring i grundlæggende juridisk metode. Med juridisk metode menes den fremgangsmåde, som følges ved stillingtagen til retlige problemer. Retskilderne og retssystemet og dets opbygning beskrives

Litteratur

Evald, Jens: *At tænke juridisk*, 3. udg. 2005

Supplerende litteratur

Jensen, Michael Hansen, Jørgen Albæk Jensen og Hanne Marie Motzfeldt: *Grundlæggende forvaltningsret*, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag, 2007, s. 17-29

Del 6: Menneskerettigheder 3

V/Erik Werlauff

Kursets indhold

De økonomiske rettigheder: Ejendomsret; krav til skatte- og afgiftslove; krav til regler om ekspropriation; afbalanceringer mellem kollektiv og privat interesse; erhvervsfriheden.

Litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s 153-167

Del 7: Danmark i det internationale samfund

v/Hanne Marie Motzfeldt

Kursets indhold

Det gennemgås i hovedtræk, hvordan folkeretten indeholder en række grundlæggende regler, ligesom det gennemgås, at Danmark som stat kan indgå aftaler med andre stater og hvilken betydning sådanne aftaler har for dansk ret. EU-rettens særlige kendetegn beskrives.

Litteratur

Germer, Peter: *Indledning til Folkeretten*, Jurist og Økonomforbundets forlag. 3. udgave, 2004. Overspring: s. 25-37 + s. 40, afsnit C + s. 42 fra afsnit IV til s. 37 og s. 53-55

Jensen, Berit: *EU-ret i hovedtræk - efter EU's udvidelse til 27 medlemslande*, 2007, s. 21-25 om kompetencefordeling + s. 98-108 om retsakter. Dertil læses s. 9-21 og 25-64 om EU's udvikling og opbygning + s. 83-93 om overordnede principper + s. 109-116 om beslutningsprocedurer i hovedtræk.

Nævnte domme er hovedtræk. De domme, som bliver gennemgået, vil blive lagt ud 14 dage før forelæsningen.

Anbefalet søgning efter baggrundsviden: <http://www.eu-oplysningen.dk/fakta/>

Supplerende litteratur

Zahle, Henrik: *Dansk Forfatningsret 2*, Christian Ejlers Forlag 2007, s. 211-27

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s. 58-62

Jensen, Berit: *EU-ret i hovedtræk - efter EU's udvidelse til 27 medlemslande*, 2007, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag

Del 8: Menneskerettigheder 4

v/Erik Werlauff

Kursets indhold

De processuelle rettigheder: Access to justice; retfærdig rettergang (fair trial); kvalitetskrav til nationale domme (!); dom inden for ”rimelig tid”; upartisk domstol (justice must not only be done; it must also be *seen* to be done!); uskyldsformodning i straffesager; forbud mod pligt til selv-inkriminering; forbud mod retroaktiv straffelovgivning.

Litteratur

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s 168-209

Litteraturliste

Dækkende fælles kurser der afvikles i tidsrummet 1. februar – 28. februar

Bøger

Bryan, Alan (2008): *Social Research Methods*, Third edition, Oxford University Press

McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts in Sociology*. McGraw-Hill College.

Andersen, Heine (red.)(2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*. Hans Reitzels Forlag, København, 3. rev. Udgave

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, Gjellerups Forlag, 1. udgave 2006

Evald, Jens, *At tænke juridisk*, 3. udg., 2005, Nyt Juridisk forlag

Jensen, Berit: *EU-ret i hovedtræk - efter EU's udvidelse til 27 medlemslande*, 2007, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag

Germer, Peter: *Indledning til Folkeretten*, Jurist og Økonomforbundets forlag. 3. udgave, 2004.

Peter Germer: *Statsforfatningsret* Jurist og økonomforbundets forlag, 2007, 4. udgave

Supplerende litteratur

Jensen, Michael Hansen, Jørgen Albæk Jensen og Hanne Marie Motzfeldt: *Grundlæggende forvaltningsret*, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag, 2007, s. 17-29

Zahle, Henrik: *Dansk Forfatningsret 2*, Christian Ejlers Forlag 2007, s. 211-27

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s. 58-62

Jensen, Berit: *EU-ret i hovedtræk - efter EU's udvidelse til 27 medlemslande*, 2007, Danmarks Forvaltningshøjskole Forlag

Henrik Zahle: *Dansk Forfatningsret 1 og 2*, Christian Ejlers Forlag, 2001, s. 243-49 og s. 255-77

Haagen Jensen og Nørgaard, *Administration og Borger*, 1988, s. 20-48

Werlauff, Erik: *Europæiske menneskerettigheder – en praktisk indføring*, s. 65-68

Garde, Jens m.fl.: *Forvaltningsret, Almindelige emner*, Jurist og økonomforbundets forlag, 2004, 4. udgave, s. 161-218

Haagen Jensen og Nørgaard, *Administration og Borger*, s. 175-90